

॥ वाल्मीकि रामायण ॥

६ युद्धकाण्ड

अध्याय १०१

इति प्रतिसमादिष्टो हनूमान्मारुतात्मजः ।
 प्रविवेश पुरी लङ्कां पूज्यमानो निशाचरैः ॥ १ ॥

प्रविश्य तु महातेजा रावणस्य निवेशनम् ।
 ददर्श शशिना हीनां सातङ्कामिव रोहिणीम् ॥ २ ॥

निभृतः प्रणतः प्रह्वः सोऽभिगम्याभिवाद्य च ।
 रामस्य वचनं सर्वमाख्यातुमुपचक्रमे ॥ ३ ॥

वैदेहि कुशली रामः ससुग्रीवः सलक्ष्मणः ।
 कुशलं चाह सिद्धार्थो हतशत्रुररिन्दमः ॥ ४ ॥

विभीषणसहायेन रामेण हरिभिः सह ।
 निहतो रावणो देवि लक्ष्मणस्य नयेन च ॥ ५ ॥

पृष्ट्वा च कुशलं रामो वीरस्त्वां रघुनन्दनः ।
 अब्रवीत्परमप्रीतः कृतार्थेनान्तरात्मना ॥ ६ ॥

प्रियमाख्यामि ते देवि त्वां तु भयः सभाजये ।
 दिष्ट्या जीवसि धर्मज्ञे जयेन मम संयुगे ॥ ७ ॥

लब्धो नो विजयः सीते स्वस्था भव गतव्यथा ।
 रावणः स हतः शत्रुर्लङ्का चेयं वशे स्थिता ॥ ८ ॥

मया ह्यलब्धनिद्रेण धृतेन तव निर्जये ।
 प्रतिज्ञैषा विनिस्तीर्णा बद्ध्वा सेतुं महोदधौ ॥ ९ ॥

सम्भ्रमश्च न कर्तव्यो वर्तन्त्या रावणालये ।
 विभीषण विधेयं हि लङ्कैश्चर्यमिदं कृतम् ॥ १० ॥

तदाश्चसिहि विश्वस्ता स्वगृहे परिवर्तसे ।
 अयं चाभ्येति संहृष्टस्त्वदर्शनसमुत्सुकः ॥ ११ ॥

एवमुक्त्वा समुत्पत्य सीता शशिनिभानना ।
 प्रहर्षेणावरुद्धा सा व्याजहार न किं चन ॥ १२ ॥

अब्रवीच्च हरिश्रेष्ठः सीतामप्रतिजल्पतीम् ।

किं त्वं चिन्तयसे देवि किं च मां नाभिभाषसे ॥ १३ ॥

एवमुक्त्वा हनुमता सीता धर्मे व्यवस्थिता ।
 अब्रवीत्परमप्रिता हर्षगद्गदया गिरा ॥ १४ ॥

प्रियमेतद्गुपश्रुत्य भर्तुर्विजयसंश्रितम् ।
 प्रहर्षवशमापन्ना निर्वाक्यास्मि क्षणान्तरम् ॥ १५ ॥

न हि पश्यामि सदृशं चिन्तयन्ती झवङ्गम ।
 मत्प्रियाख्यानकस्येह तव प्रत्यभिनन्दनम् ॥ १६ ॥

न च पश्यामि तत्सौम्य पृथिव्यामपि वानर ।
 सदृशं मत्प्रियाख्याने तव दातुं भवेत्समम् ॥ १७ ॥

हिरण्यं वा सुवर्णं वा रत्नानि विविधानि च ।
 राज्यं वा त्रिषु लोकेषु नैतदर्हति भाषितुम् ॥ १८ ॥

एवमुक्तस्तु वैदेह्या प्रत्युवाच झवङ्गमः ।
 प्रगृहीताञ्जलिर्वाक्यं सीतायाः प्रमुखे स्थितः ॥ १९ ॥

भर्तुः प्रियहिते युक्ते भर्तुर्विजयकाङ्क्षिणि ।
 स्निग्धमेवंविधं वाक्यं त्वमेवाहसि भाषितुम् ॥ २० ॥

तवैतद्वचनं सौम्ये सारवत्स्निग्धमेव च ।
 रत्नौघाद्विविधाच्चापि देवराज्याद्विशिष्यते ॥ २१ ॥

अर्थतश्च मया प्राप्ता देवराज्यादयो गुणाः ।
 हतशत्रुं विजयिनं रामं पश्यामि यत्स्थितम् ॥ २२ ॥

इमास्तु खलु राक्षस्यो यदि त्वमनुमन्यसे ।
 हन्तुमिच्छाम्यहं सर्वां याभिस्त्वं तर्जिता पुरा ॥ २३ ॥

क्लिश्यन्तीं पतिदेवां त्वामशोकवनिकां गताम् ।
 घोररूपसमाचाराः क्रूराः क्रूरतरेक्षणाः ॥ २४ ॥

राक्षस्यो दारुणकथा वरमेतं प्रयच्छ मे ।
 इच्छामि विविधैर्घातैर्हन्तुमेताः सुदारुणाः ॥ २५ ॥

मुष्टिभिः पाणिभिश्चैव चरणैश्चैव शोभने ।

घोरैर्जानुप्रहारैश्च दशनानां च पातनैः ॥ २६ ॥

भक्षणैः कर्णनासानां केशानां लुञ्चनैस्तथा ।
भृशं शुष्कमुखीभिश्च दारुणैर्लङ्घनैर्हतैः ॥ २७ ॥

एवम्प्रकारैर्बहुभिर्विप्रकारैर्यशस्विनि ।
हन्तुमिच्छाम्यहं देवि तवेमाः कृतकिल्बिषाः ॥ २८ ॥

एवमुक्ता महुमता वैदेही जनकात्मजा ।
उवाच धर्मसहितं हनूमन्तं यशस्विनी ॥ २९ ॥

राजसंश्रयवश्यानां कुर्वतीनां पराजया ।
विधेयानां च दासीनां कः कुप्येद्वानरोत्तम ॥ ३० ॥

भाग्यवैषम्य योगेन पुरा दुश्चरितेन च ।
मयैतेत्प्राप्यते सर्वं स्वकृतं ह्युपभुज्यते ॥ ३१ ॥

प्राप्तव्यं तु दशा योगान्मयैतदिति निश्चितम् ।
दासीनां रावणस्याहं मर्षयामीह दुर्बला ॥ ३२ ॥

आज्ञप्ता रावणेनैता राक्षस्यो माम् अतर्जयन् ।
हते तस्मिन्न कुर्युहि तर्जनं वानरोत्तम ॥ ३३ ॥

अयं व्याघ्रसमीपे तु पुराणो धर्मसंहितः ।
ऋक्षेण गीतः श्लोको मे तं निबोध स्रवङ्गम ॥ ३४ ॥

न परः पापमादत्ते परेषां पापकर्मणाम् ।

समयो रक्षितव्यस्तु सन्तश्चारित्रभूषणाः ॥ ३५ ॥

पापानां वा शुभानां वा वधाहर्षाणां स्रवङ्गम ।
कार्यं कारुण्यमार्येण न कश्चिन्नापराध्यति ॥ ३६ ॥

लोकहिंसाविहाराणां रक्षसां कामरूपिणम् ।
कुर्वतामपि पापानि नैव कार्यमशोभनम् ॥ ३७ ॥

एवमुक्तस्तु हनुमान्सीतया वाक्यकोविदः ।
प्रत्युवाच ततः सीतां रामपत्नीं यशस्विनीम् ॥ ३८ ॥

युक्ता रामस्य भवती धर्मपत्नी यशस्विनी ।
प्रतिसन्दिश मां देवि गमिष्ये यत्र राघवः ॥ ३९ ॥

एवमुक्ता हनुमता वैदेही जनकात्मजा ।
अब्रवीद्द्रष्टुमिच्छामि भर्तारं वानरोत्तम ॥ ४० ॥

तस्यास्तद्वचनं श्रुत्वा हनुमान्पवनात्मजः ।
हर्षयन्मैथिलीं वाक्यमुवाचेदं महाद्युतिः ॥ ४१ ॥

पूर्णचन्द्राननं रामं द्रक्ष्यस्यार्ये सलक्ष्मणम् ।
स्थिरमित्रं हतामित्रं शचीव त्रिदशेश्वरम् ॥ ४२ ॥

तामेवमुक्त्वा राजन्तीं सीतां साक्षादिव श्रियम् ।
आजगाम महावेगो हनूमान्यत्र राघवः ॥ ४३ ॥

The files in this directory are revised versions of the digital files produced by Professor Muneo Tokunaga, Kyoto University, and copyrighted by him. I am grateful to Professor Tokunaga for his agreement to this use of his original files and for permitting the revised versions to be made publicly available.

Dr J. D. Smith ; email: jds10@cam.ac.uk ; http://bombay.oriental.cam.ac.uk/index.html

ITRANS conversion questions to: Avinash Chopde ;avinash@acm.org;

Last updated on March 25, 1998; Send corrections to sanskrit@cheerful.com